

Januar 2014

Bidragssatser og økonomiske faktorer- Hvad afgør bidragssatserne?

Highlights

- Den typiske bidragssats lå ved udgangen af 2012 mellem 0,6 og 1,0 pct., hvor 75 pct. af landbrugsvirksomhederne befandt sig. Næsten halvdelen betaler en bidragssats mellem 0,7 og 0,9 pct. Gennemsnittet ligger på 0,81 pct., medianen på 0,80 pct.
- 11,4 pct. betaler under 0,6 pct. i bidrag, mens 13,6 pct. betaler en bidragssats over 1,0 pct. Der er således en betydelig variation, hvilket indikerer, at realkreditinstitutterne prisdifferenterier i højere grad end tidligere.
- Minkavlere betaler højere bidrag, planteproducenter betaler lidt mindre. Forskellene kan formentlig forklares med andelen af jord i de samlede aktiver samt gældsplejeaktiviteten.
- Bidragssatsen fastsættes ud fra en helhedsvurdering af virksomhedens kreditværdighed og realkreditinstituttets indtjeningsbehov. Analysen viser, at en længere række økonomiske faktorer bidrager med at forklare bidragssatsernes størrelse. Forklaringen er dog ikke fyldestgørende, da der herudover også indgår en kvalitativ vurdering af landmanden som person, historikken, branchen, markedet om.
- De forklarende faktorer er i overensstemmelse med, hvad man intuitivt ville forvente; likviditet, afkast, gældsprocent, afdragsadfærd, andel af variable lån, antal lån, restgæld og egenkapital. Det er således muligt at identificere, hvilke nøgletal virksomheden med fordel kan forbedre med henblik på at reducere de finansielle omkostninger.
- Den sikreste vej til relativt lave bidragssatser går gennem at nedbringe gæld, øge likviditet og rentabilitet samt overholde ydelsesaftaler med den finansielle samarbejdspartner. Udover relativt lavere bidragssatser kan dette tillige give lettere adgang til kapital og mulighed for lavere marginale låneomkostninger på øvrige lån. Herved ændres også det optimale investeringsniveau, hvilket igen påvirker rentabiliteten i virksomhedens investeringer.
- Heltidsbedrifter betaler i alt ca. 1,6 mia. kr. i bidrag om året. I forhold til markedsniveauet betaler en gruppe virksomheder godt 84 mio. kr. udover, hvad andre landbrugsvirksomheder i en sammenlignelig økonomisk situation betaler. Af disse betaler 25,3 pct. af landbrugsvirksomhederne (ca. 2.900 bedrifter) et bidrag på over 10 pct. mere end virksomheder med nogenlunde sammenlignelige økonomiske resultater, i alt ca. 36 mio. kr.

Henvendelser vedr. analysen bedes rettet til:

Klaus Kaiser

Erhvervsøkonomisk chef

T +45 8740 5175 (direkte)

M +45 2013 5175

E kak@vfl.dk

Arne Oksen

Søren Kjærgaard

Jacob Sørensen

Baggrund og afgrænsning

Administrationsbidraget på realkreditlån er generelt steget siden starten af den økonomiske og finansielle krise i 2007/8. Der er samtidig stor variation i størrelsen af bidragssatserne, hvilket viser, at realkreditinstitutterne i vid udstrækning anvender prisdifferentiering.

Realkreditinstitutterne fastsætter bidragssatserne ud fra realkreditinstituttets indtjeningsbehov og en helhedsvurdering af den pågældende virksomheds kreditværdighed. I kreditinstitutternes vurdering indgår såvel kvantitative som kvalitative vurderinger.

Denne analyse har for det første til formål at beskrive niveau og spredning i bidragssatserne. Analysen tager ikke stilling til rimeligheden i bidragssatsernes markedsniveau.

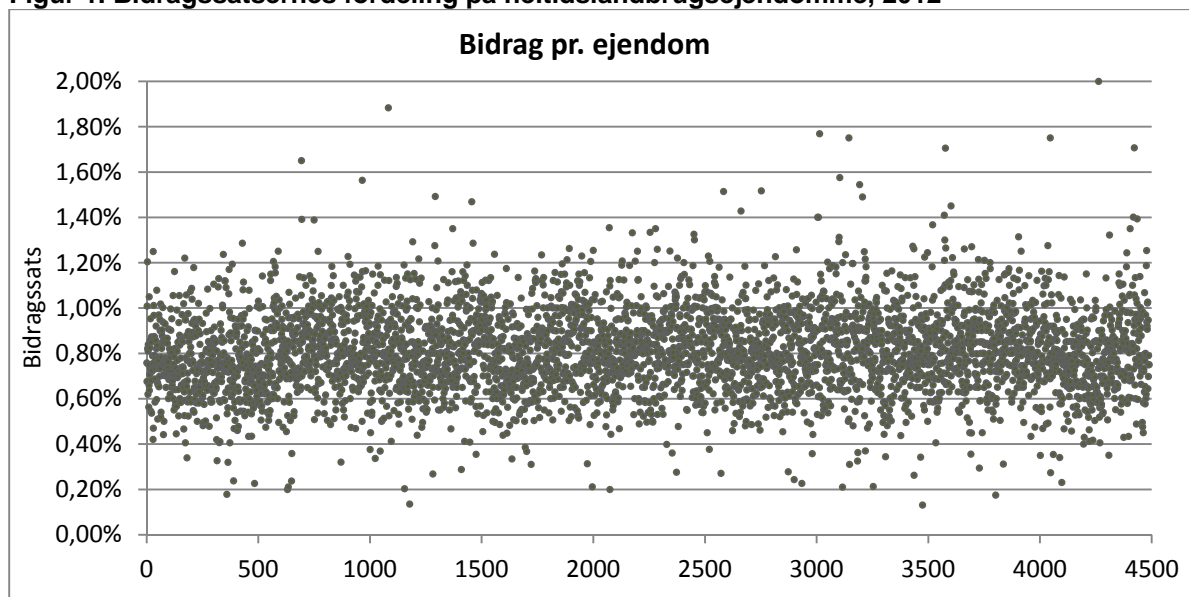
For det andet er formålet at belyse, hvilke økonomiske faktorer, der influerer på bidragssatserne. Herunder at identificere hvilke faktorer, som kan indikere størrelsen af det tillæg/fradrag en bedrift med givne økonomiske forudsætninger bør have i forhold til det gældende markedsniveau.

Det skal pointeres, at mange andre, især kvalitative faktorer spiller ind på den faktiske bidragssats. Analysen er således ikke udtømmende i forhold til de faktorer, som bestemmer bidragssatsen. Men de økonomisk betingede bidragssatser kan anvendes som udgangspunkt for vurderingen af bidragssatsens niveau, og afvigelser herfra bør bero på en kvalitativ vurdering af låntager.

Realkreditinstitutternes bidragssatser over for landbruget

Den gennemsnitlige bidragssats hos de deltagende realkreditinstitutter lå i 2012 på 0,81 pct. (median: 0,80 pct.). Figur 1 viser bidragssatsen for hver enkelt ejendom i undersøgelsen i 2012.

Figur 1. Bidragssatsernes fordeling på heltidslandbrugsejendomme, 2012

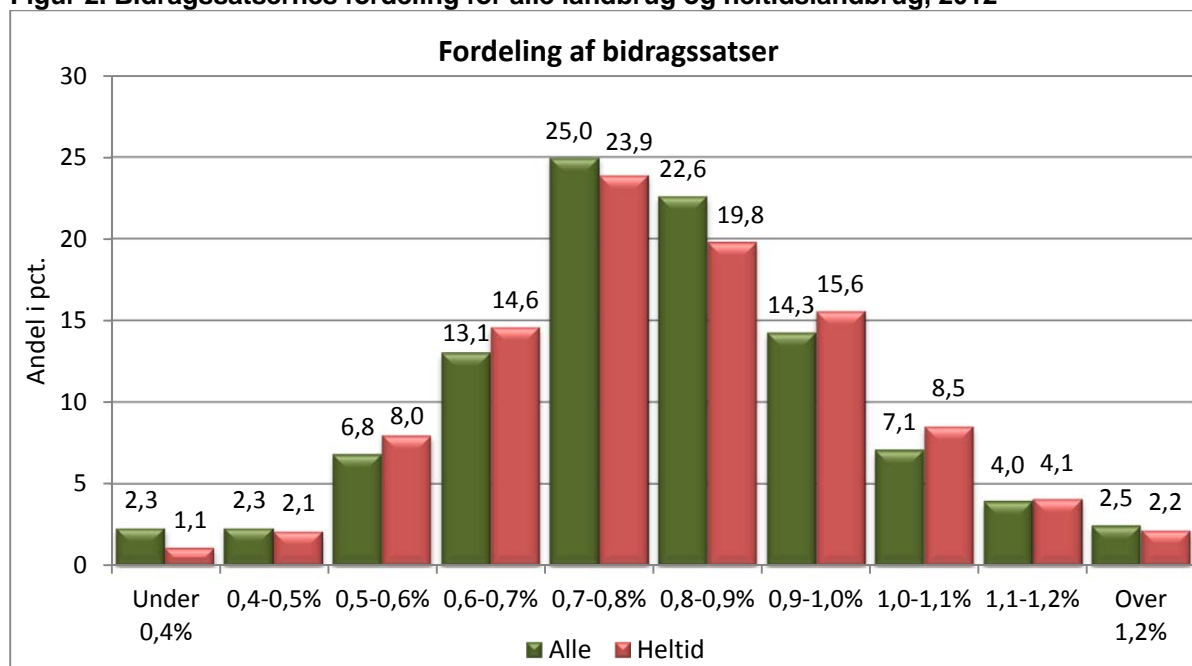

Opgørelsen viser såvel ensartethed som variation i, hvad den enkelte landbrugsvirksomhed må betale - sidstnævnte er et klart signal om, at realkreditinstitutterne prisdifferentierer i højere grad end tidligere.

I Figur 2 er bidragssatserne opdelt i intervaller, hvoraf det ses, at:

- Ca. 75 pct. af landmændene betaler mellem 0,6 og 1,0 pct.
- Næsten halvdelen betaler en bidragssats mellem 0,7 og 0,9 pct.
- Godt 11,4 pct. betaler under 0,6 pct. i bidrag
- Ca. 13,6 pct. må betale en bidragssats over 1,0 pct.

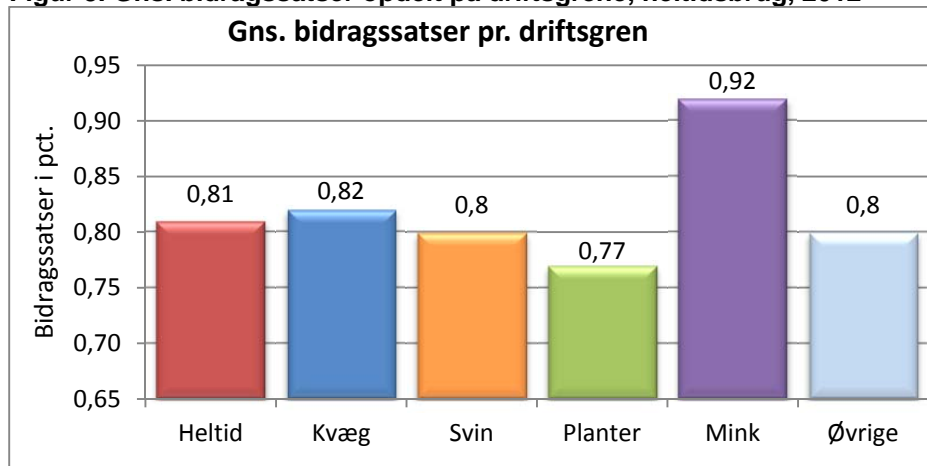
Figur 2. Bidragssatsernes fordeling for alle landbrug og heltidslandbrug, 2012

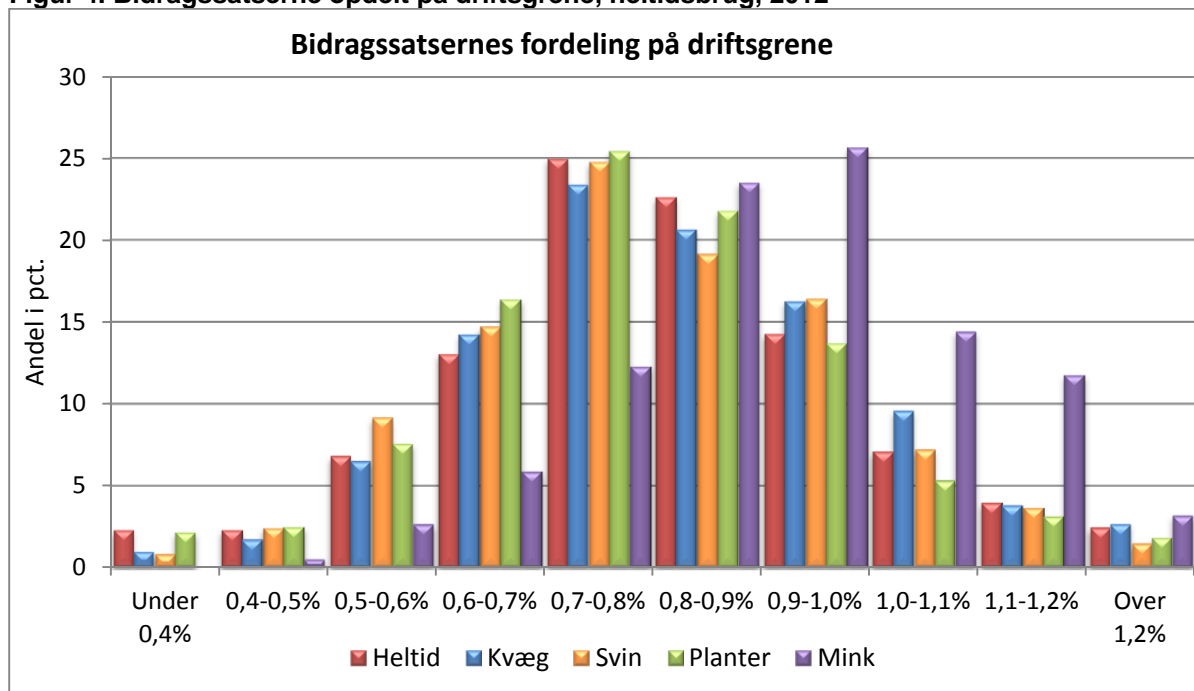
Der er en ganske svag tendens til, at heltidsbrug betaler lidt mere end deltidsbrug, men ellers er niveauet og fordelingen sammenlignelig.

De nuværende niveauer for bidragssatserne kan sammenholdes med niveauerne før finanskrisen i 2007/2008, hvor den typiske bidragssats lå omkring 0,4 pct. Der er således tale om en fordobling af bidragssatserne fra 2007/8 til ultimo 2012.

Opdelt på driftsgrene er den største og næsten eneste forskel, at minkproducenter betaler noget mere i bidrag end gennemsnittet, mens planteavlere betaler marginalt mindre. For planteavlerne udgør jord en større andel af aktiverne, og det er traditionelt forbundet med en højere grad af "sikkerhed" end andre aktiver. Minkavlerne derimod har mindre jord og oplever ofte større udsving i afsætningspriserne. Når forskellen er så stor, som det er tilfældet, rejser det dog samtidig tvivl om, hvor aktivt minkavlerne har praktiseret gældspleje de seneste år.

Figur 3. Gns. bidragssatser opdelt på driftsgrene, heltidsbrug, 2012

Spredningen i bidragssatserne er stort set ens på tværs af driftsgrenene. Løjnefaldende er dog igen de lidt højere satser for minkproducenter.

Figur 4. Bidragssatserne opdelt på driftsgrene, heltidsbrug, 2012

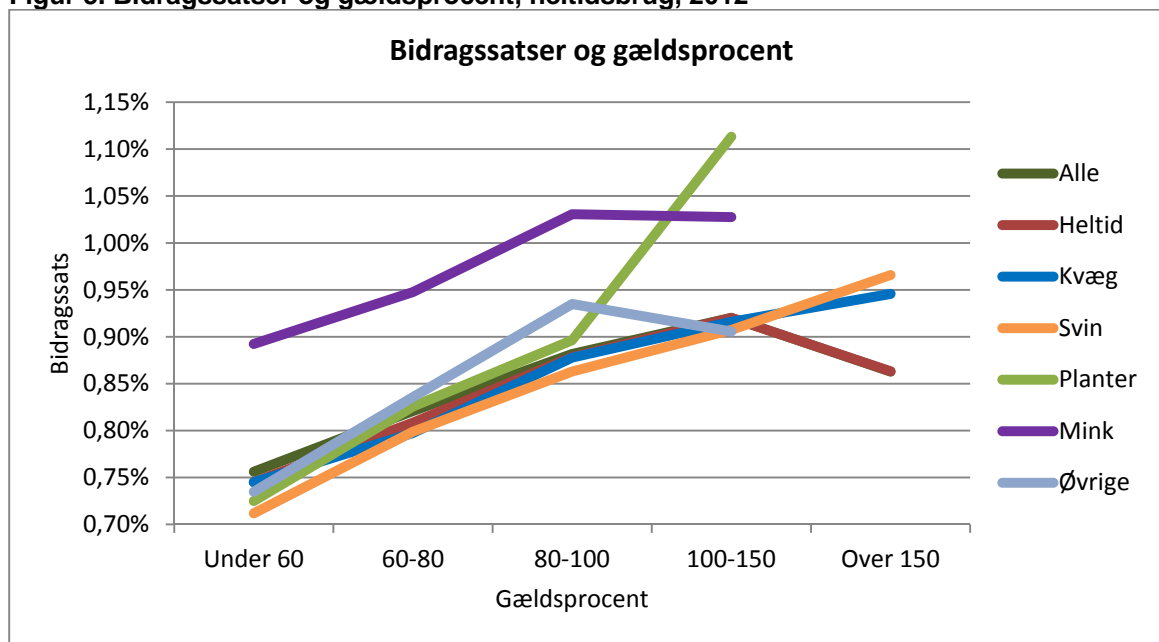
De efterfølgende afsnit illustrerer den via regressionsanalyse afdækkede sammenhæng mellem bidragssatser og en række økonomiske variable.

Bidragssatser og gældsprocent

Der er tæt sammenhæng mellem landbrugsvirksomhedens gældssituation og den bidragssats, der skal betales.

- Jo højere gæld, desto højere bidragssats og vice versa.

Figur 5. Bidragssatser og gældsprocent, heltidsbrug, 2012

Anm.: Data er utilstrækkelige for gældsprocenter over 150 for mink, planter og øvrige.

Inden for stort set alle driftsgrene er der en næsten lineær sammenhæng mellem gældsprocent og bidragssats.

Afhængig af, hvor høj gældsprocenten i forvejen er, stiger bidragssatsen med mellem 0,01 og 0,06 pct.point, når gældsprocenten stiger med 5 pct. Den største stigning ses i intervallet 80-100 pct,

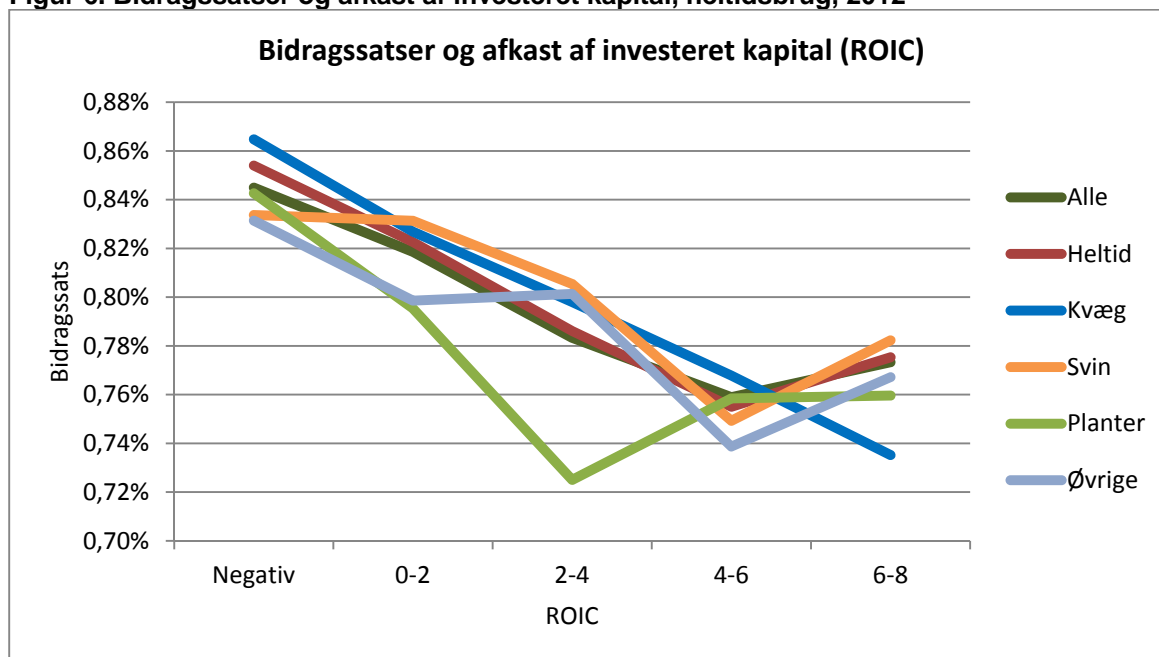
Ved en gældsprocent over 120 bliver spredningen mellem driftsgrenene større, og der er en tendens til, at bidragssatserne når loftet eller endda er lavere, når gældsprocenten er rigtig høj, for eksempel ved en gældsprocent over 120. Det kan være udtryk for, at landmanden har forhandlet en særlig ordning, hvor der tages udgangspunkt i, hvad landmanden forventes maksimalt at formå, og ikke hvilken bidragssats, der svarer til realkreditinstituttets reelle risiko.

Bidragssatser og indtjeningsevne

Der er tæt sammenhæng mellem landbrugsvirksomhedens evne til at forrente den investerede kapital og den bidragssats, der skal betales.

- Jo lavere afkast af investeret kapital, desto højere bidragssats og vice versa.

Figur 6. Bidragssatser og afkast af investeret kapital, heltidsbrug, 2012

Afkast af investeret kapital er et mål for, hvor økonomisk effektiv virksomheden er i forhold til den kapital, der er indsat i form af rentebærende gæld og egenkapital. Den økonomisk effektive virksomhed har på sigt selvsagt dels bedre muligheder for at servicere den aktuelle gæld og dels bedre muligheder for at undgå for kraftig gældsætning. Begge dele taler til fordel for lavere bidragssatser.

Afhængig af, hvor højt afkastet af den investerede kapital er i forvejen, falder bidragssatsen med mellem 0,01 og 0,07 pct.point, når afkastet stiger med 1 pct. Sammenhængen synes at aftage ved forholdsvis høje ROIC-niveauer, hvilket delvist skyldes, at andelen af de mere bidragsbelastede minkproducenter stiger.

Der er stor sammenlignelighed mellem de forskellige driftsgrene - kun planter synes at skille sig ud med lavere bidragssatser ved forholdsvis lave afkast.

Bidragssatser og likviditet

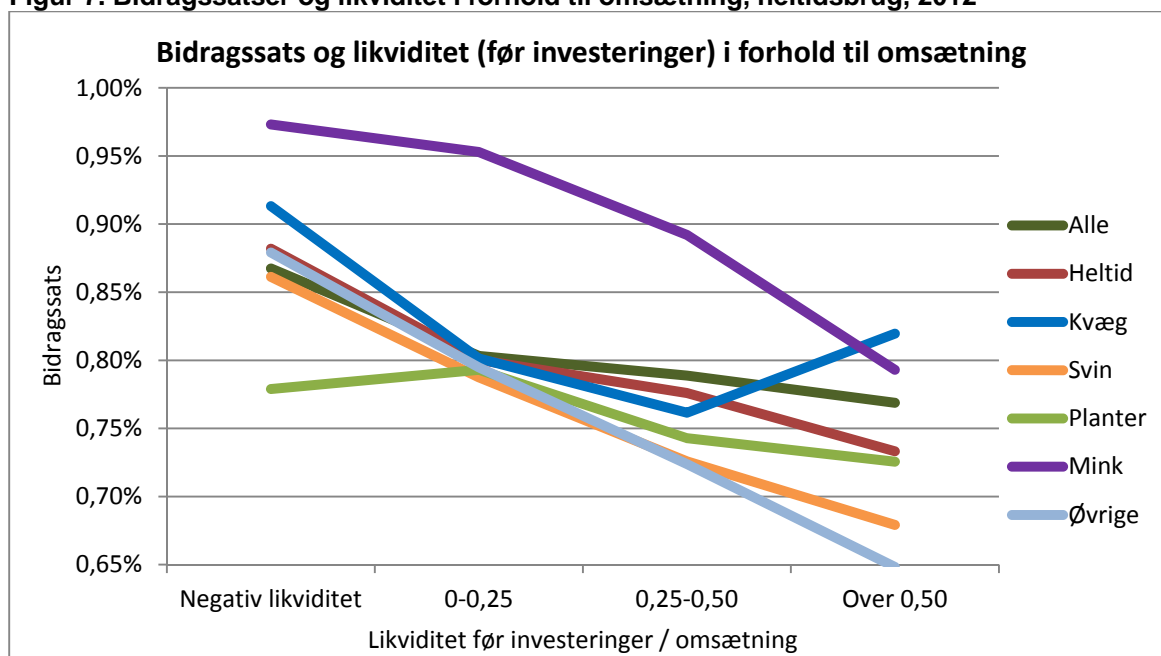
Der er sammenhæng mellem landbrugsvirksomhedens likviditetssituation og den bidragssats, der skal betales.

- Jo mindre overskudslikviditet, desto højere bidragssats og vice versa.

Virksomhedens indtjeningsevne er tæt forbundet med evnen til at generere likviditet. Til forskel fra indkomstbegrebet anvendt i ROIC ovenfor, opnås likviditeten ved at modregne afskrivninger samt inkludere finansielle poster, værdiregulering og private udtræk. Likviditeten er et udtryk for, hvor meget virksomheden har til overs til investeringer, opsparing eller afdrag på gæld.

Da størrelsen af virksomheden typisk har betydning for evnen til at generere likviditet, måles likviditeten i denne sammenhæng relativt til virksomhedens omsætning.

Figur 7. Bidragssatser og likviditet i forhold til omsætning, heltidsbrug, 2012

Afhængig af, hvor stort et likviditetsoverskud der er i forvejen, falder bidragssatsen med mellem 0,004 og 0,02 pct.point, når likviditeten målt i forhold til omsætningen forbedres med 0,1 pct. Det største fald i bidragssatsen ses, når likviditetsoverskuddet i forhold til omsætningen udgør over 0,50 pct.

Der er næsten lineær sammenhæng i alle driftsgrene. Største forskel er igen minks generelt højere niveau for bidragssatser.

Bidragssatser og afdragsfrihed

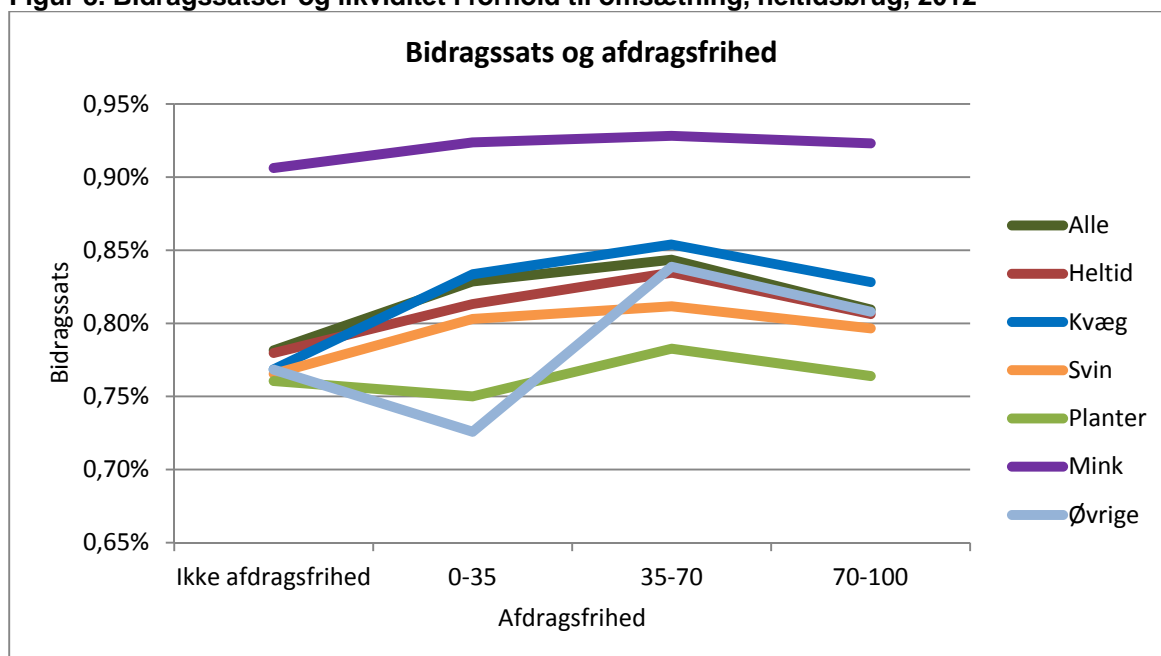
Der er sammenhæng mellem landbrugsvirksomhedens afdragsadfærd og den bidragssats, der skal betales. Bidragssatserne afhænger både af evnen og viljen til at afdrage på gælden.

- Jo større andel af lån med afdragsfrihed, desto højere bidragssats og vice versa.

Af grafen fremgår det, at bidragssatsen stiger op til en andel af afdragsfrie lån på ca. 70 pct., hvorefter bidragssatserne stagnerer.

At gruppen med en andel over 70 pct. afdragsfrie lån oplever lidt faldende satser skyldes virksomhederne med en andel over 90 pct., hvis bidragssats ligger lidt lavere. Det er nærliggende at formode, at deres bidragssats er bestemt af virksomhedens formåen, og ikke den vurderede risiko for realkreditinstituttet.

Figur 8. Bidragssatser og likviditet i forhold til omsætning, heltidsbrug, 2012

Afhængig af, hvor stor en andel af låneporteføljen, der er afdragsfri i forvejen, stiger bidragssatsen med mellem 0,02 og 0,04 pct.point, når andelen af afdragsfrie lån stiger med 10 pct.

Med få undtagelser, er der stor sammenlignelighed i bidragssatserne mellem driftsgrenene. Her træder det dog forholdsvis tydeligt frem, at mink ligger over gennemsnittet og at planter generelt ligger under.

Bidragssatser og misligholdte lån samt andre forhold

Misligholdelse af lån vurderes af naturlige årsager negativt under en kreditvurdering.

- Hvis bedriften misligholder lån, betales et højere bidrag.

Dette fremgår af tabellen:

Tabel1. Bidragssatser og misligholdelse af lån, heltidsbrug, 2012

Misligholdte lån	Alle	Heltid	Kvæg	Svin	Planter	Mink	Øvrige
Ikke misligholde lån	0,80%	0,81%	0,82%	0,79%	0,77%	0,92%	0,80%
Misligholdte lån	0,96%	0,95%	0,98%	0,92%	0,84%	1,02%	0,87%

Det ses, at der gennemsnitligt betales 0,16 procentpoint mere i bidrag, hvis lån er blevet misligholdt. Opdelt på driftsgrene påhviler det største ekstrabidrag mink og kvæg, og det mindste ekstrabidrag ses hos planter. Den maksimale variation i det ekstra bidrag mellem driftsgrenene for misligholdte lån er på 0,18 procentpoint. Derudover er der ikke stor variation driftsgrenene imellem.

Antallet af lån har ligeledes vist sig af betydning for bidragssatsens størrelse.

- Jo flere lån, desto højere bidragssats og vice versa

Dette hænger formentlig sammen med, at landmænd med mange (mindre) lån har en mindre aktiv gældspleje.

Der gælder samtidig den sammenhæng, at jo flere lån der som udgangspunkt er, jo større bliver følsomheden ved at tilføje endnu et lån.

Endelig viser undersøgelsen også, at størrelsen af restgælden og egenkapitalen kan have indflydelse på bidragssatsen, ligesom der kan være forskel på niveauet i de enkelte realkreditinstitutter. Analysen har dog haft til formål at undersøge sammenhænge på tværs af realkreditinstitutter, hvorfor denne vinkel ikke er belyst nøjere.

Variation i resultaterne

Denne undersøgelse har blandt andet til formål at vise sammenhængen mellem bidragssatserne og rent økonomiske variable. Da disse ikke kan give hele forklaringen på bidragssatsernes højde, vil der være en del variation i de beregnede værdier i forhold til de faktiske bidragssatser. Det afspejler de øvrige ikke-økonomiske forholds påvirkning af bidragssatserne.

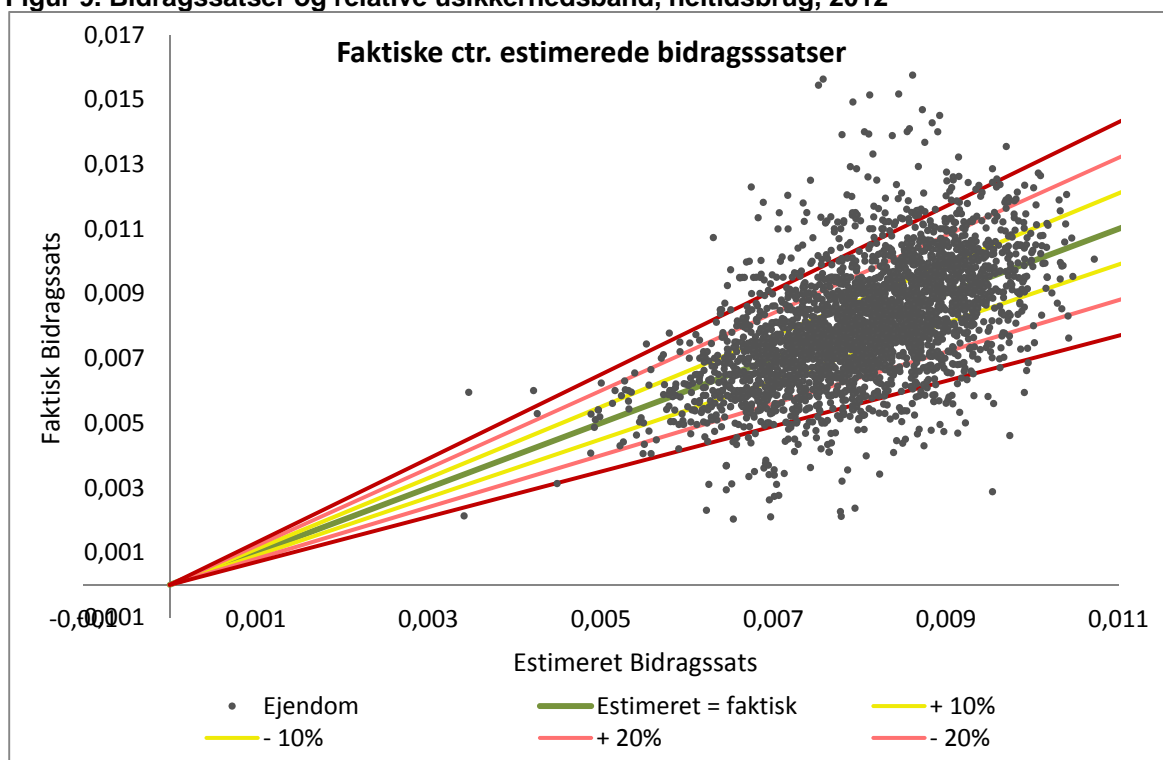
Sådanne ikke-økonomiske forhold knytter sig ofte til realkreditinstituttets vurdering af låntageren og kan for eksempel vedrøre personlige kompetencer, uddannelse, erfaring, ledelses- og organisationsmæssige forhold, strategi og forretningsplaner, sygdom, familiære forhold o.a. Tilsvarende kan en vurdering af omverdenen spille ind, for eksempel miljøforhold eller makro-, branche- og driftsgrensspecifikke forhold.

Under indregning af de variable, som kan testes signifikante, kan der beregnes en estimeret bidragssats ud fra hver enkelt virksomheds specifikke økonomiske resultater. En sådan estimation skal dog tages med forbehold på grund af ovennævnte række af kvalitative og andre forhold, som også kan påvirke bidragssatsen.

Under disse forbehold har vi foretaget en beregning af, i hvilken udstrækning den enkelte bedrifts faktiske bidragssats modsvarer den estimerede bidragssats ud fra bedriftens økonomiske resultater og karakteristika. På grund af usikkerheden bør der tillades en vis afvigelse fra den estimerede bidragssats. Der kan være forskellige vurderinger af, hvor stor et sådant usikkerhedsbånd bør være.

Nedenfor gengives derfor resultaterne af forskellige usikkerhedsbånd. Den midterste grønne linje repræsenterer ligevægt mellem de faktiske bidragssatser og de estimerede. Ligger de faktiske bidragssatser over den grønne linje, betales højere bidragssatser end andre landbrugsvirksomheder med sammenlignelige økonomiske resultater, og vice versa. Den gule og de røde linjer repræsenterer afvigelser fra de estimerede bidragssatser på hhv. 10 pct., 20 pct. og 30 pct.

Figur 9. Bidragssatser og relative usikkerhedsbånd, heltidsbrug, 2012

Som det fremgår af Tabel 2, betaler 11,7 pct. af landbrugsvirksomhederne (1.300-1.400 heltidsbedrifter) et bidrag på over 20 pct. mere end virksomheder med nogenlunde sammenlignelige økonomiske resultater.

Dette større bidrag kan skyldes såvel en "vurderingsfejl" som at andre forhold end rent økonomiske vægter meget i vurderingen af de pågældende virksomheder.

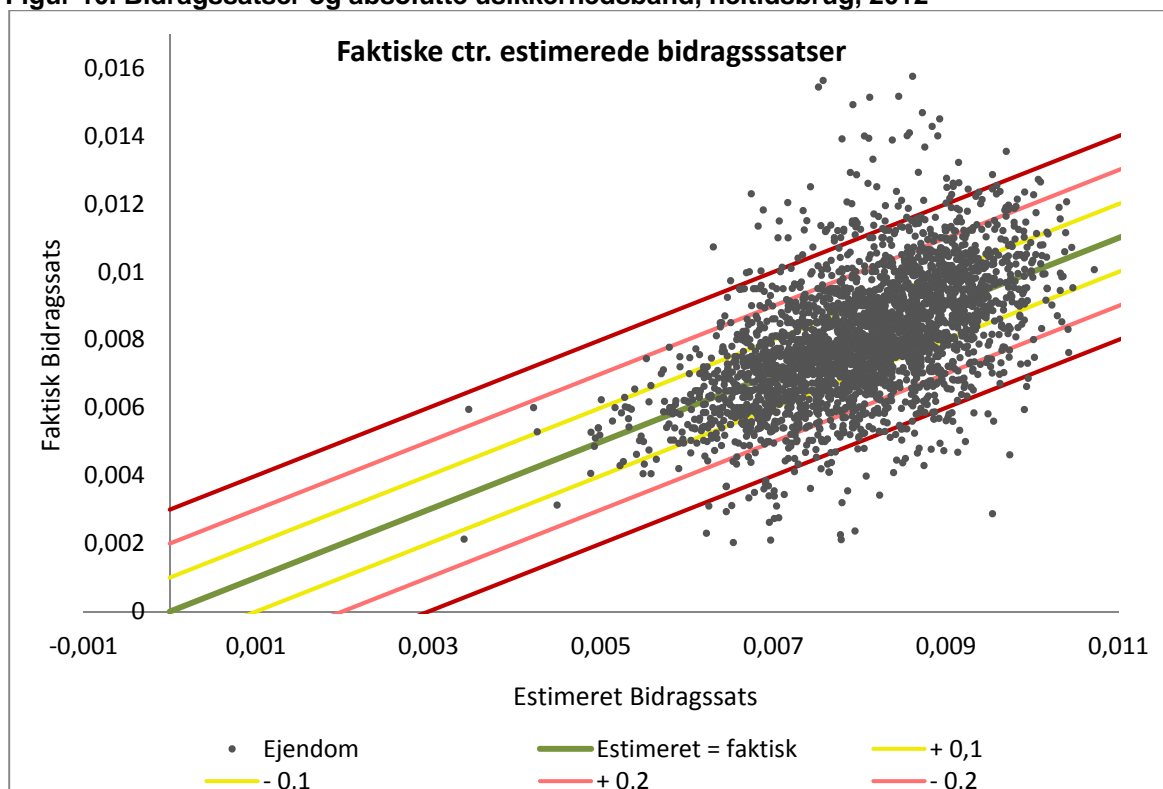
Tabel 2. Andel af bedrifter med relativt høje/lave bidragssatser, heltidsbrug, 2012

Andel i %	Estimeret	10 pct.	20 pct.	30 pct.
Over markedsbidragssatsen	48,9	25,3	11,7	2,3
Under markedsbidragssatsen	51,1	27,4	11,7	4,6

Samlet set betaler heltidsbrug ca. 1,6 mia. kr. i bidrag om året (alle landbrug betaler ca. 2 mia. kr. pr. år). De virksomheder, der betaler mere end andre virksomheder i en sammenlignelig økonomisk situation, betaler i alt godt 84 mio. kr. "for meget". Af disse betales ca. 36 mio. kr. af de ca. 2.900 virksomheder, som minimum betaler 10 pct. mere end andre landbrugsvirksomheder i en sammenlignelig økonomisk situation.

I stedet for absolutte afvigelser fra den estimerede værdi, dvs. procentafvigelser fra den estimerede værdi, kan der anvendes afvigelser målt direkte i bidragssatsen. I Figur 10 og Tabel 3 gengives afvigelser i bidragssatser på hhv. 0,1, 0,2 og 0,3 procentpoint.

Figur 10. Bidragssatser og absolutte usikkerhedsbånd, heltidsbrug, 2012

I dette tilfælde betaler 21,1 pct. af landbrugsvirksomhederne et bidrag på over 0,1 procentpoint mere end virksomheder med tilsvarende økonomiske resultater og så fremdeles.

Tabel 2. Andel af bedrifter med relativt høje/lave bidragssatser, heltidsbrug, 2012

Andel i %	Estimeret	0,1 pct.point	0,2 pct.point	0,3 pct.point
Over markedsbidragssatsen	48,9	21,1	7,3	2,8
Under markedsbidragssatsen	51,1	21,6	7,7	2,4

Afsluttende bemærkninger

Realkreditlån er normalt landbrugets væsentligste og billigste finansieringskilde. Sådan vil det formentlig også være i rum tid fremover, men analysen viser, at der kan være stor forskel på, hvilke bidragssatser, den enkelte landmand betaler.

Der er en længere række af faktorer, som tilsammen har indflydelse på bidragssatsen. Det er således princippet om "de mange bække små", der er gældende. Resultaterne peger dog på, at hovedparten af variationen afgøres af gælden og indtjeningsforholdene og dermed gældsservicevnen. Centrale parametre i fastsættelsen af bidragssatserne er således gælden, rentabiliteten, den til rådighed værende likviditet, samt den faktiske gældsserviceringsadfærd.

Analysen viser endvidere, at der er en god sammenhæng mellem landmandens økonomiske formåen og bidragssatsen, dvs. prisen på at opnå kredit. Hvis en landmand formår at forbedre sin økonomi, er det derfor ikke kun et positivt resultat i sig selv - forretningsmæssigt som psykologisk – men også en vej til at opnå bedre vilkår fra den finansielle samarbejdspartners side. Undersøgelsen viser således, at en forbedret indtjening og/eller lavere gæld kan være et godt forhandlingsgrundlag for at opnå billigere kredit.

Lavere kreditomkostninger er igen et godt udgangspunkt til yderligere forbedringer af indtjeningen/mindre gæld, og dertil kan føjes fordelen ved lavere gældsprocent i form af lavere marginale låneomkostninger, der ellers typisk stiger i takt med stigende gældsprocent. Lavere marginale låneomkostninger vil tillige påvirke landbrugsvirksomhedens marginale omkostninger ved at investere, og herigennem vil landbrugets investeringsniveau blive påvirket positivt. Derudover kan landmanden opnå friere dispositionsret og lettere adgang til fremmedkapital. Virksomheden kan på den måde komme ind i en god cirkel.

En del af bidragssatsernes niveau kan således forklares med landmandens økonomiske præstationer, en anden del kan forklares med realkreditinstitutternes behov for at øge indtjeningen. Derudover gør det sig for en større gruppe landmænd gældende, at de betaler en højere bidragssats end andre landmænd med sammenlignelige økonomiske resultater. Dette kan skyldes en "fejlagtig" vurdering af landmanden. Det kan også skyldes, at en supplerende kvalitativ vurdering af landmanden berettiger et højere risikotillæg. Der er dog også den mulighed, at det på grund af markedsmæssige uhensigtsmæssigheder rent faktisk er muligt at pålægge landmanden højere bidragssatser end berettiget. Således er konkurrencen mellem realkreditinstitutter delvist sat ud af kraft, da landmænd ikke frit kan skifte finansiell samarbejdspartner.

Siden 2007/2008 har stigningen i bidragssatserne og forhøjelse/indførelse af kursskæring tilsammen typisk forøget omkostningerne på realkreditlån med op til 0,7 procentpoint. Derudover har pengeinstitutterne i samme periode øget rentemarginalen. Tilsammen er de årlige omkostninger i forbindelse med kreditgivning således steget betragteligt. Det er helt afgørende for landmændenes konkurrenceevne, at de ikke betaler uforholdsmæssigt høje finansieringsomkostninger.

Metode

Analysen er foretaget på baggrund af 4.481 regnskaber registreret i Økonomidatabasen. Bidragssatserne stammer primært fra de to sidste kvartaler i 2012. Der er taget udgangspunkt i bidragssatser fra to førende realkreditinstitutter.

Analysen er repræsentativ i forhold til fordelingen af landmænd, men ikke i forhold til realkreditinstitutter. Det skyldes blandt andet, at realkreditsektoren er opdelt i institutter, som kun udbyder realkreditlån og finansielle koncerner med både bankprodukter og realkreditlån. I sidstnævnte tilfælde kan der være en vekselvirkning mellem omkostningerne i de forskellige institutter, hvor meromkostningerne i den ene gren af kreditinstituttet helt eller delvist kompenseres i en samlet aftale.

Der er foretaget test af ca. 40 økonomiske variable og karakteristika med henblik på at afdekke signifikante variable til forklaring af bidragssatsernes størrelse. De undersøgte variable kan kategoriseres som nøgletal relateret til indtjeningsevne og soliditet samt enkelte adfærdsmæssige og personlige karakteristika. Eksempelvis afkastningsgrad, overskudsgrad, størrelseskorrigeret driftsresultat, indtjening i forhold til finansielle udgifter, likviditet, lånesammensætning, egenkapital, gældsprocent, soliditet, balancestruktur, loan to value, misligholdelse af lån, alder mm.

Den anvendte metode er reduceret modelteknik (reduced model) estimeret med ordinary least squares (OLS). Dermed bestemmes den lineære sammenhæng mellem modellens forklarende variable og bidragssatsen. Et eksempel på en lineær regressionsligning ses herunder. Hvor Y er en vektor med bidragssatserne, c en konstant, ε en vektor med fejllid og x_n er de forklarende variable, brugt til at forklare variationen i bidragssatserne.

$$Y = c + x_1\beta_1 + x_2\beta_2 + \dots + x_n\beta_n + \varepsilon$$

Alle modellens variable indgår i level form, da regressioner med andre funktioner f.eks. log funktion ikke var i stand til at øge forklaringsgraden for bidragssatserne bedre. Soliditet og gældsprocent indgår i modellen med kvadratiske led og disse er signifikante.

Til at teste signifikansen på variablene er der anvendt tosidet t-test.

$$t = \frac{\bar{x} - \mu_0}{s/\sqrt{n}}$$

hvor \bar{x} er stikprøvens middelværdi, μ_0 er den "sande" værdi, s er stikprøvens standardafvigelse og n er stikprøvestørrelsen. Alle variable er testet for, om de har en effekt på bidragssatserne, som er signifikant forskellig fra nul. Da modellen viste tegn på heteroskedasticitet er t-testen også udført med en metode uden robuste fejllid (Huber–White standard errors).

Disclaimer:

Denne analyse er udarbejdet af Videncentret for Landbrug, som er en uafhængig rådgivningsvirksomhed. Analysen er udarbejdet af analytikere uden et forretningsmæssigt forhold til de emner, der berøres, og tjener alene til orientering. Analysen er baseret på offentlig tilgængelig information. Der er anvendt kilder, som Videncentret for Landbrug finder pålidelige, men Videncentret for landbrug påtager sig ikke ansvar for materialets rigtighed eller for dispositioner foretaget på baggrund af analysens informationer eller vurderinger. Analysens vurderinger og anbefalinger kan ændres uden varsel. Analysen er til personlig brug for DLBR's rådgivere og kunder, og må ikke kopieres eller offentliggøres nogetsteds.